SWECO

LIEKSAN KAUPUNKI JA JUUAN KUNTA, KOLI–AHMOVAARA OSAYLEISKAAVA 2040+

20602388, 20602396

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA OAS (MRL 63§)

27.5.2020, TARK. 16.12.2020, 8.2.2021

Sisällysluettelo

1 SUUNNITTELUALUE 2

2 LÄHTÖKOHDAT, SELVITYKSET JA AIEMMAT SUUNNITELMAT 3

2.1 Kaavoitustilanne 3

2.1.1 Maakuntakaavoitus 3

2.1.2 Yleiskaavoitus 5

2.1.3 Asemakaavoitus 9

2.2 Kolin iso kuva 2050 11

2.3 Rakennusjärjestys 12

2.4 Pohjakartta 12

2.5 Maanomistus ja kiinteistöjako 12

2.6 Rakennettu ympäristö 12

2.7 Luonnonympäristö ja maisema 13

2.8 Arkeologinen kulttuuriperintö 14

2.9 Muut suunnitelmat ja selvitykset 14

2.9.1 Emätilatarkastelu ja -mitoitus 14

2.9.2 Liikenneselvitys 14

2.9.3 Aikaisemmin laaditut selvitykset 14

3 ALUSTAVAT TAVOITTEET 15

3.1 Osayleiskaavan sisältö- ja oikeusvaikutukset 16

3.2 Asuminen ja elinkeinot 17

3.3 Virkistys ja matkailu 17

3.4 Liikennejärjestelyt 17

3.5 Suojelu 18

4 LAADITTAVAT VAIHTOEHDOT 18

5 ARVIOITAVAT VAIKUTUKSET 18

6 OSALLISET 18

7 TIEDOTTAMINEN 19

8 OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN 20

8.1 Aloitus 20

8.2 Valmisteluvaihe 21

8.3 Ehdotusvaihe 21

8.4 Hyväksyminen 22

9 LISÄTIEDOT 22

1 SUUNNITTELUALUE

Kahden kunnan yhteisen oikeusvaikutteisen osayleiskaavan kohteena ovat Lieksan kaupungin Kolin alue ja Juuan kunnan Ahmovaaran alue, jotka yhdistyvät kuntarajalla. Osayleiskaava-alue käsittää laajan alueen kuutostien ja Kolintien liittymän tuntumasta koilliseen Pielisen rantaan.

Kuva 1 Osayleiskaava-alueen likimääräinen rajaus punaisella ja Juuan ranta-alueet ruskealla. Kuntaraja on violetti viiva.

Kaava-alue rajautuu Lieksan kaupungin puolella idässä Kolin kansallispuistoon ja Pieliseen, pohjoisessa kaavaan kuuluvat Käränkälampi, Rintasenvaara ja Lahnalampi, lännessä kuntarajaan ja alueen eteläkärki ulottuu Purnuvaaraan

Verkkolammelle. Juuan kunnan puolella kaava-alue rajautuu pohjoisessa Savikyläntiehen (mt 15807), idässä kunnanrajaan, etelässä raja kulkee Ylemmäisen eteläpuolitse Martovaarantein ja valtatien 6 risteykseen.

Kaava-alueen pinta-ala on yhteensä noin 59 km² pois lukien Kolin kansallispuiston alueet. Osayleiskaavasta 23 km² on Lieksan kaupungin Kolin osayleiskaavaa ja 36 km² on Juuan kunnan Ahmovaaran osayleiskaavaa.

2 LÄHTÖKOHDAT, SELVITYKSET JA AIEMMAT SUUNNITELMAT

2.1 Kaavoitustilanne

2.1.1 Maakuntakaavoitus

Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytöstä maakunnassa, ja siinä esitetään yhdyskuntarakenteen periaatteita sekä maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita.

Maakuntaliiton tiedotteen mukaan Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 hyväksyttiin maakuntavaltuuston kokouksessa 7.9.2020 ja maakuntahallitus määräsi kaavan voimaan kokoukseen 23.11.2020 maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n mukaisesti ennen kuin se on saanut lainvoiman. Kaavasta on tehty yksi valitus ja se on hallinto-oikeuden käsittelyssä.

Kokonaismaakuntakaava 2040 kumoaa kaikki voimassa olevat maakuntakaavat eli neljä vaihemaakuntakaavaa. Vain kolmannen vaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet jätettiin edelleen voimaan. Kyseessä on siis koko Pohjois-Karjalan kattava ja kaikki keskeiset maankäytön teemat käsittävä kokonaismaakuntakaava. Ennen Pohjois-Karjalan kokonaismaakuntakaavan 2040 lainvoimaa, ovat yleiskaavoitusta koskevat lainvoimaiset maakuntakaavat:

1. vaihemaakuntakaava vahvistettu valtioneuvostossa 20.12.2007
2. vaihemaakuntakaava vahvistettu ympäristöministeriössä 10.6.2010
3. vaihemaakuntakaava vahvistettu ympäristöministeriössä 5.3.2014
4. vaihemaakuntakaava vahvistettu ympäristöministeriössä 18.8.2016

Maakuntakaavan keskeisimmät merkinnät kaava-alueella ja sen rajapinnassa ovat:

- matkailun ja virkistyksen vetovoima-alue (mv)
- rantojenkäytön kehittämisen kohdealue (rk)
- kyläalueet (at)
- matkailupalvelujen alueet (RM)
- tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue (pv)
- maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (ma/km)
- kiinteä muinaisjäännös (sm)
- kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue (ma)
- luonnonsuojelualueet ja -kohteet (SL)
- arvokkaat kallioalueet (ge-2)
- ulkoilureitit, vesiretkeilyreitit, moottorikelkkailureitit

- laivaväylät ja satama-alueet
- valtakunnallisesti merkittävä runkotie ja muut tiet
- energiahuollon alue (en)

Kokonaismaakuntakaavassa keskeisimmät uudet merkinnät kaava-alueella ja sen rajapinnassa ovat:

- liikenteen kehittämiskäytävä (lk)
- Kolin kehittämisen kohdealue (ko)
- Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue (nat)

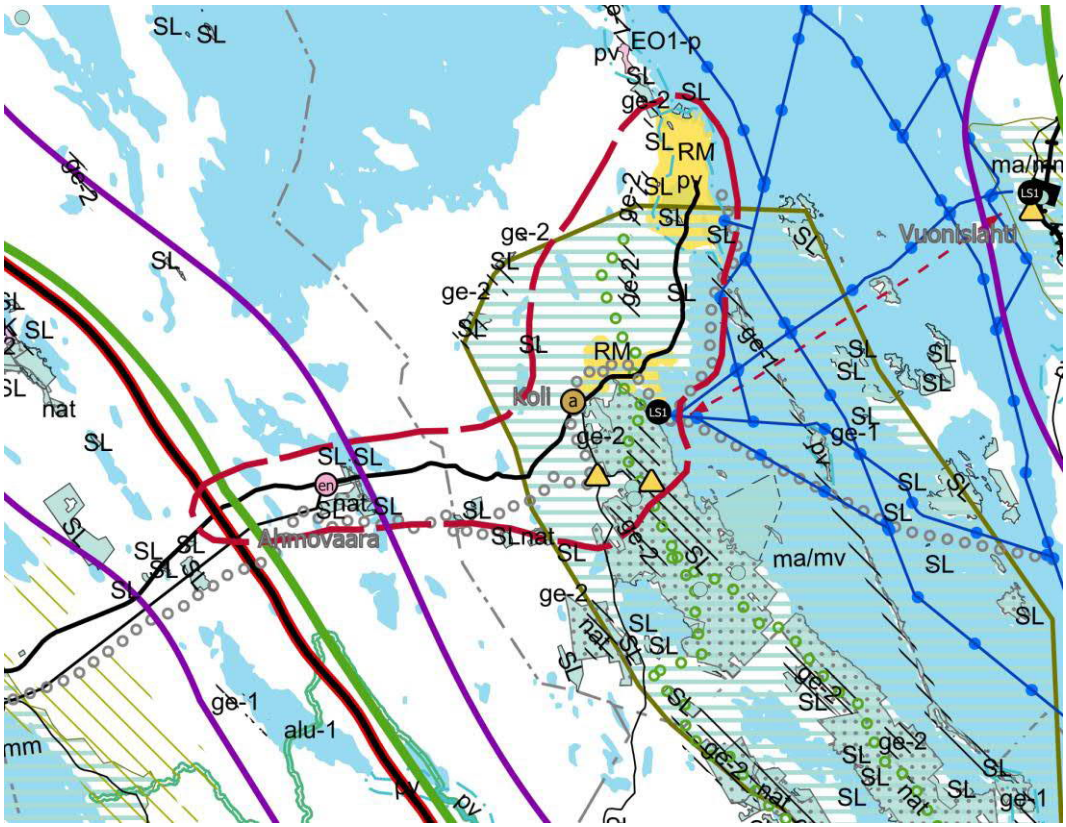

Kuva 2 Ote Pohjois-Karjalan kokonaismaakuntakaava 2040

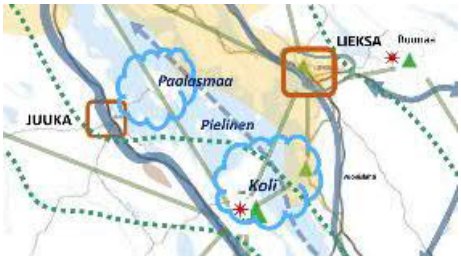

Kuva 3 Ote maakuntakaavaa varten laaditusta Pohjois-Karjalan aluerakenne 2040 -selvityksestä.

Kaava-alueelle on ositettu virkistykseen ja matkailuun liittyvää uuttaa asumista ja paikasta riippumattomia työympäristöjä, kansallispuisto, retkeilyalue ja merkittävä luontokohde sekä arvokas luontovyöhyke.

Pohjois-Karjalan aluerakenneselvityksessä Koli–Ahmovaaran alue sijaitsee merkittävällä matkailu- ja kulttuuriakselilla, jolla on toiminnallisia yhteyksiä lähiympäristöönsä ja maakunnan muihin vastaaviin kohteisin. Eri toimintoihin

kytkeytyvät virrat ja toiminnalliset yhteydet kulkevat kaava-alueen ja Joensuun matkakeskuksen kautta. Kaava-alue sijaitsee pitkälti osaamiskeskittymässä.

2.1.2 Yleiskaavoitus

Osayleiskaava-alueella ovat voimassa seuraavat Lieksan kaupungin alueelle kohdistuvat osayleiskaavat:

- Kolin vaaran osayleiskaava, hyväksytty 14.1.1985
- Kolin keskusta-alueen osayleiskaava, hyväksytty 9.11.1992
- Loma-Kolin osayleiskaava, hyväksytty 24.10.2011
- Kolin keskusta-alueen osayleiskaava, hyväksytty 10.9.2012

Vuonna 2012 hyväksytty Kolin keskusta-alueen osayleiskaava ei ole kaikilta osin korvannut vuoden 1992 osayleiskaavaa, joten siitä on vähäisiä alueita edelleen voimassa.

Juuan kunnan alueelle kohdistuu osayleiskaava-alueella oikeusvaikutukseton Ahmovaaran yleissuunnitelma vuodelta 1979, jota on aloitettu päivittämään, mutta prosessi on jäänyt kesken.

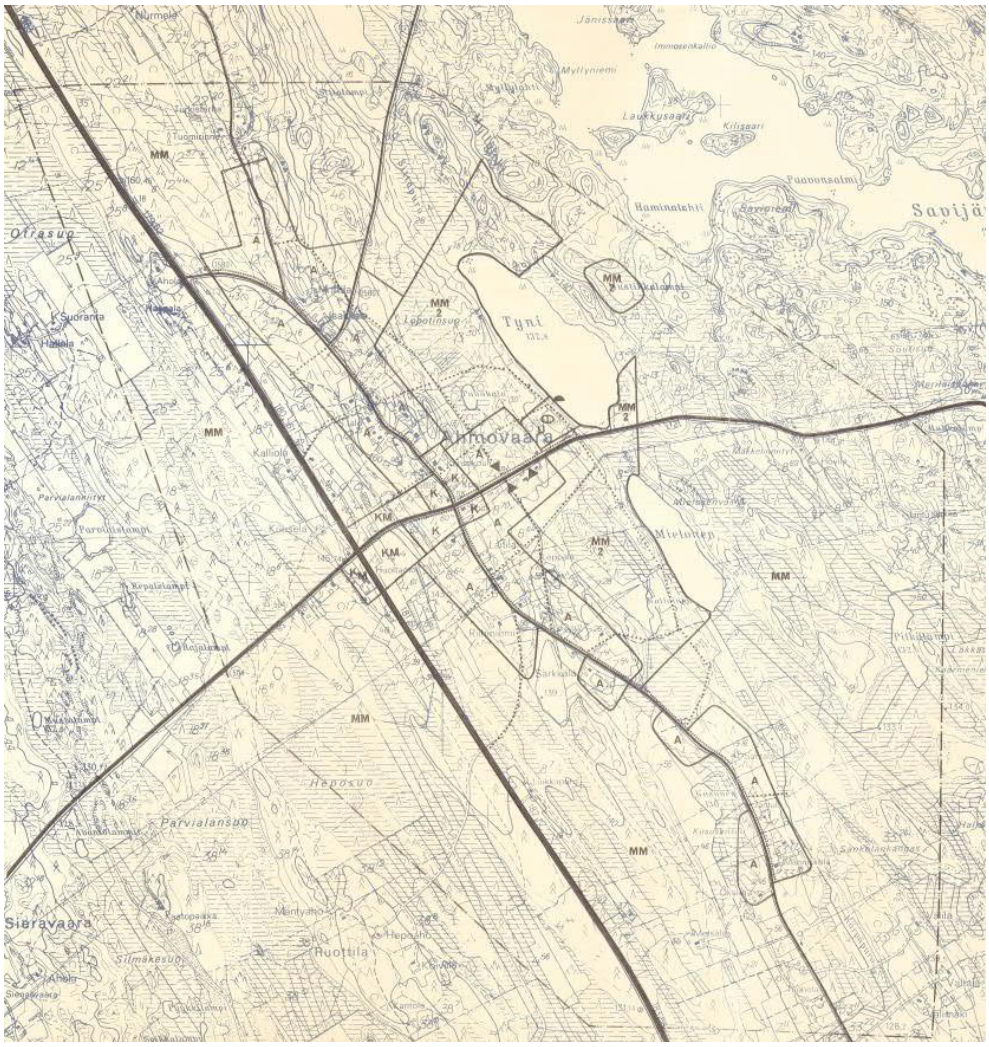

Kuva 4 Ahmovaaran yleissuunnitelma vuodelta 1979.

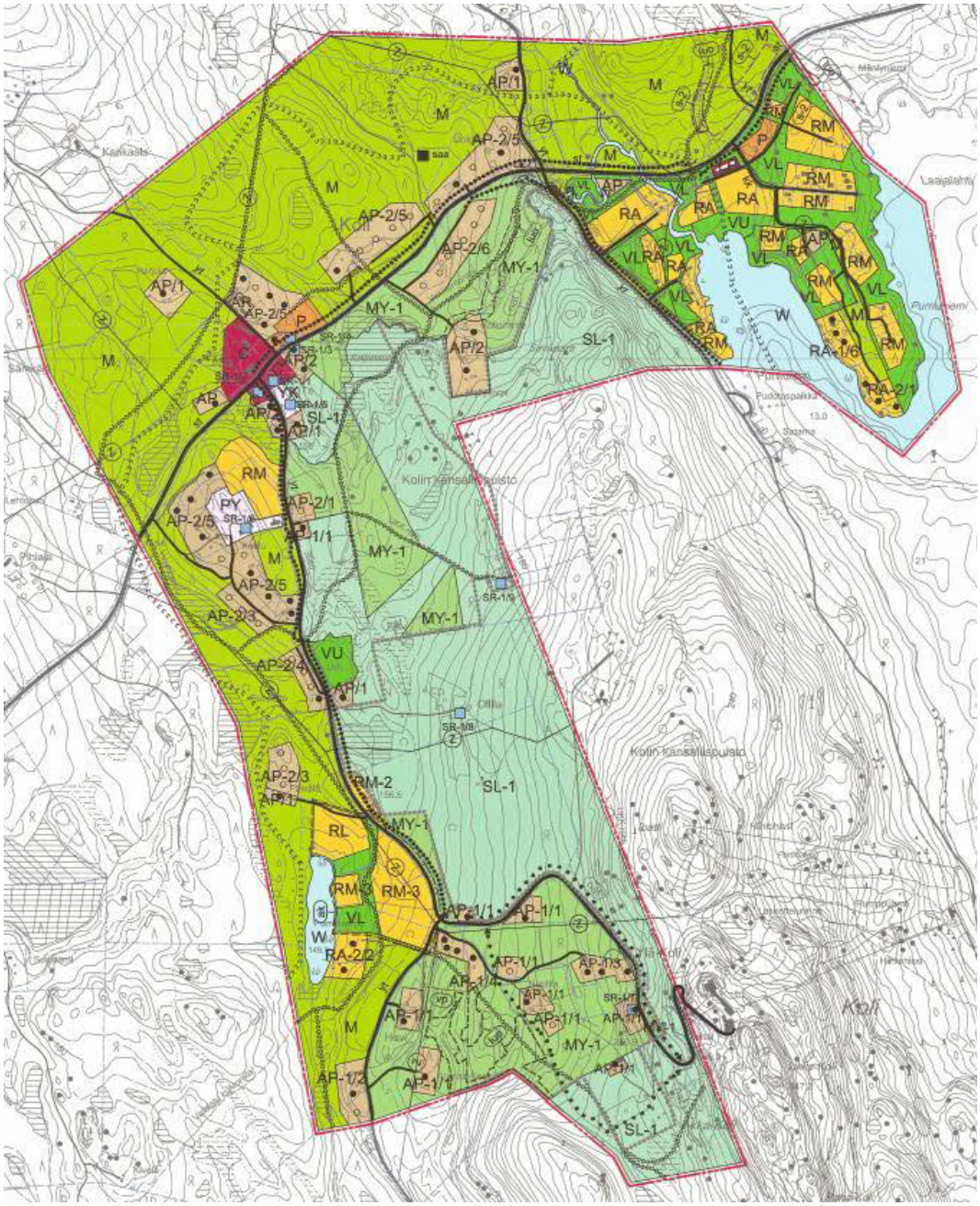

Kuva 5 Kolin keskusta-alueen osayleiskaava vuodelta 2012. Osa kaava-alueesta on Kolin kansallispuistoa.

Osayleiskaava-alueella voimassa olevissa yleiskaavatasoisissa suunnitelmissa keskeisimmät aluevaraukset ja merkinnät ovat:

- keskustatoimintojen alue Kolin kylällä (C)
- palvelujen ja hallinnon alueet (P, PY)
- matkailupalvelujen alueet (RM)

- pientalovaltaiset asuntoalueet (AP)
- loma-asuntoalueet (RA)
- virkistysalueet (VL, VU)
- maa- ja metsätalousvaltaiset alueet (M, MY)
- luonnonsuojelualueet (SL)
- luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet (luo)
- rakennustaiteellisesti tai historiallisesti arvokkaat rakennukset (SR)
- ulkoilureitit, kevyen liikenteen reitit ja moottorikelkkareitit

Kuva 6 Kolin vaaran osayleiskaava vuodelta 1985.

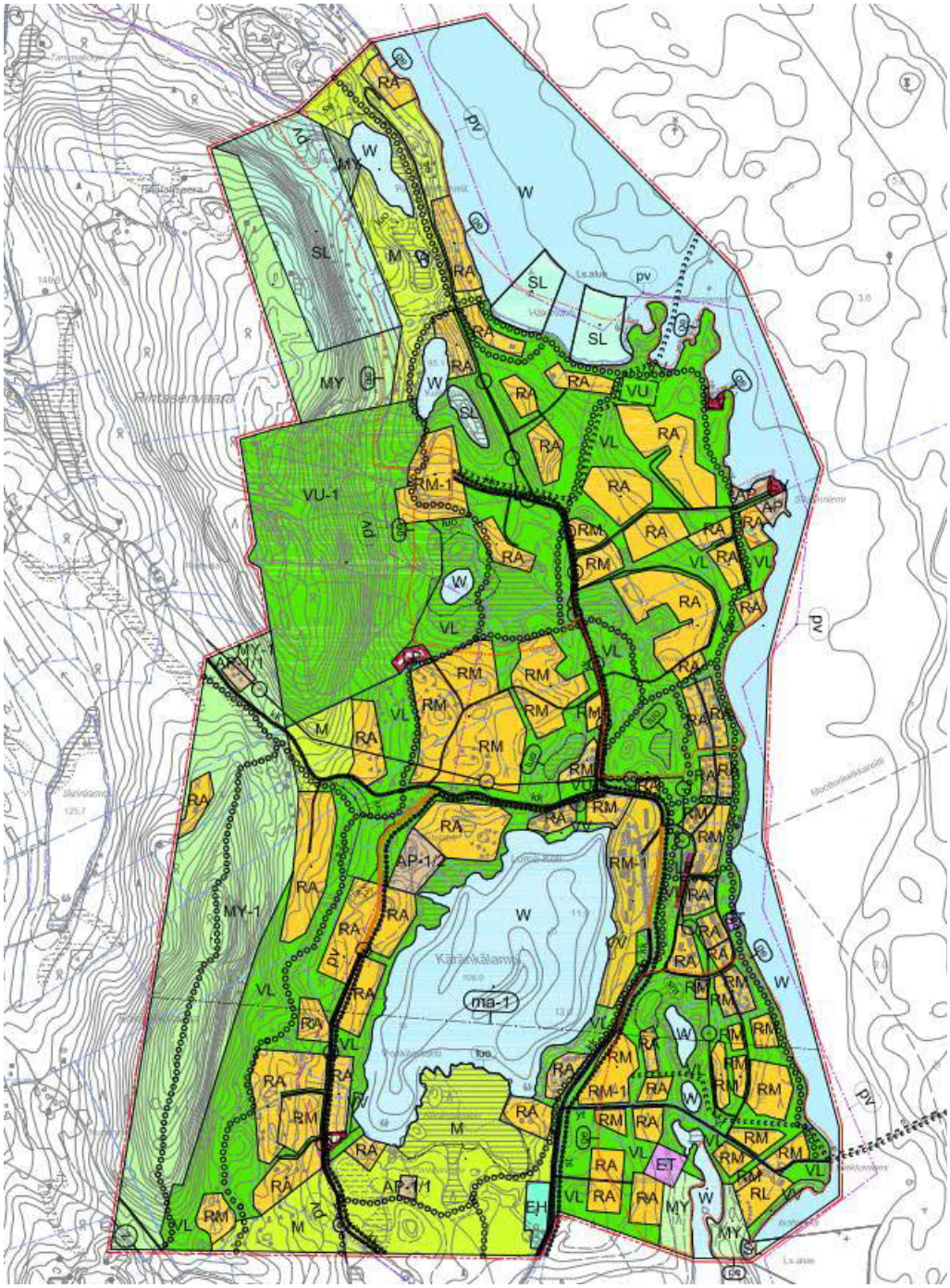

Kuva 7 Loma-Kolin osayleiskaava vuodelta 2011.

2.1.3 **Asemakaavoitus**

Osayleiskaava-alueella on voimassa Koli Culturan asemakaava, joka on hyväksytty Lieksan kaupunginvaltuustossa 24.4.2017.

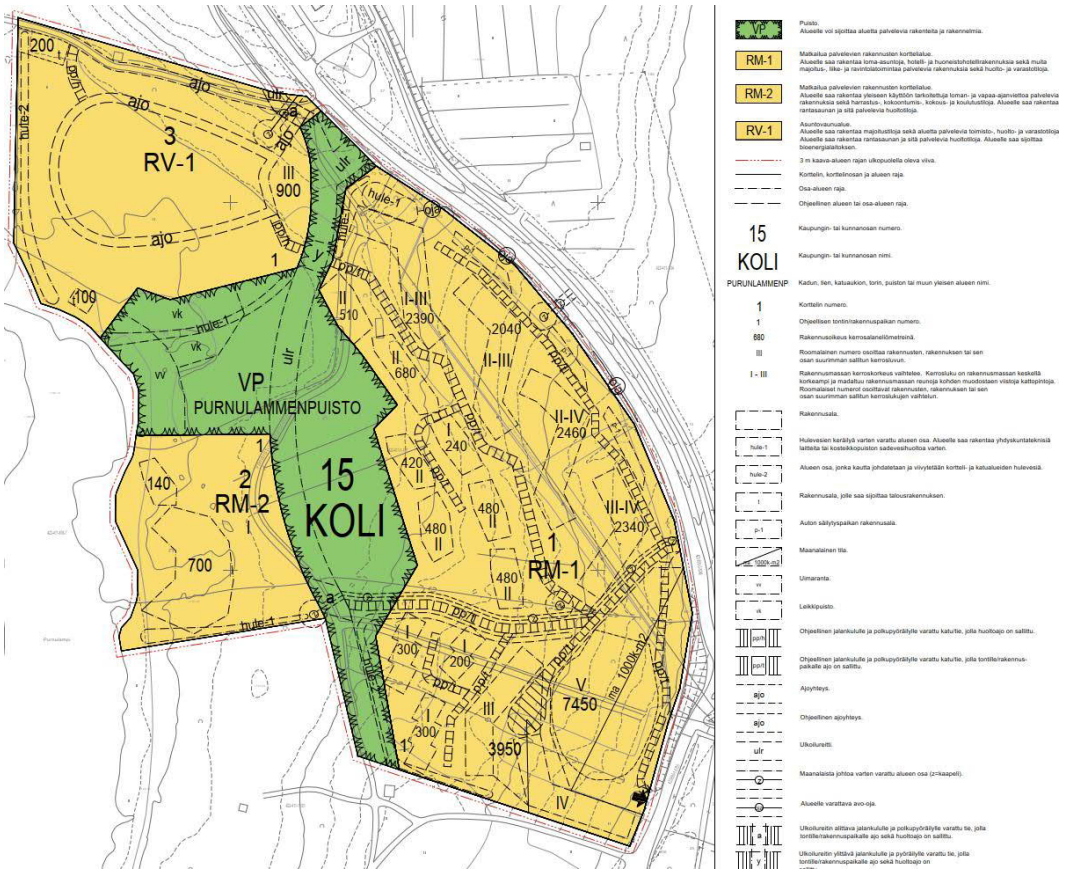

Kuva 8 Koli Culturan asemakaavakartta.

Kuva 9 Arkkitehtitoimisto Harris–Kjisik Oy; havainnollistava kuva matkailu- ja palvelukeskuskokonaisuudesta asemakaavoituksen lähtökohtana.

Osayleiskaava-alueella on vireillä kaksi asemakaavoitustyötä, joista toinen koskee Ylä-Kolintien eteläpuolista aluetta ja toinen Purnuniemen aluetta. Kyseessä on alueiden 1. asemakaava.

Osayleiskaava-alueella on voimassa useita ranta-asemakaavoja, jotka kohdistuvat Lieksan kaupungin alueelle. [täydentyy: mm. listaus ranta-asemakaavoista]

2.2 Kolin iso kuva 2050

Kolin iso kuva 2050 -suunnitelma on valmistunut keväällä 2018. Suunnitelma on tehty yhteistyössä työtä organisoineen konsultin, työryhmän, Lieksan kaupungin ja Juuan kunnan poliittisten päättäjien, viranomaisten, tarkastelualueen asukkaiden, maanomistajien, alueen yritysten, yhdistysten, yhteisöjen, kylätoimikuntien sekä potentiaalisten investoijien kesken tiiviinä vuorovaikutteisena suunnitteluna.

Koli on tunnettu ja vetovoimainen matkailukohde, jolla on potentiaalia kasvaa nykyistä suuremmaksi, elävämmäksi ja ympärivuotisemmaksi koko itäisen Suomen matkailukeskittymäksi, joka tukee Lieksan kaupungin, Juuan kunnan ja koko lähialueen kehittyvää elinkeinotoimintaa.

Kolin iso kuva 2050 on tavoitteellinen suunnitelma, jossa tähtäin on pitkällä tulevaisuudessa. Kolin visioidaan olevan vuonna 2050 volyymiltaan moninkertainen, vetovoimainen ja kansainvälinen kohde, joka tarjoaa kaikkina vuodenaikoina monipuolisesti aktiviteetteja ja palveluja. Kolilla on merkittävästi uutta yritystoimintaa, työpaikkoja ja matkailun koulutustoimintaa ja se houkuttelee sekä pysyviä asukkaita että vapaa-ajan asukkaita maakunnan ulkopuolelta.

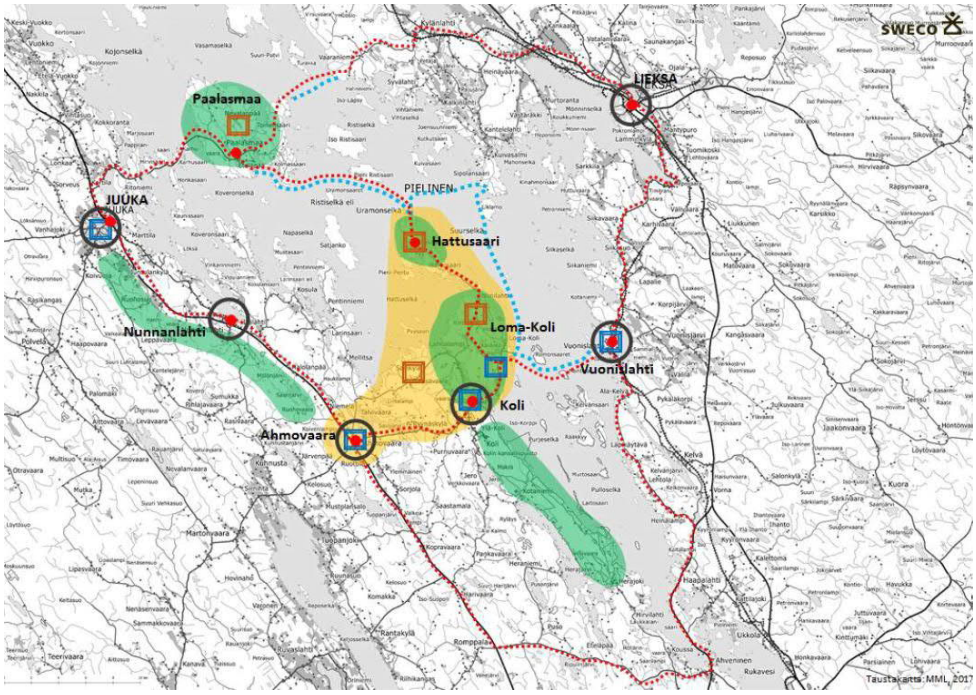

Kuva 10 Kolin iso kuva 2050 yhdistelmäkartta.

Koli-Ahmovaara osayleiskaavatyö on jatkoa Kolin iso kuva 2050 -suunnitelmalle, mikä on ollut työn tavoitteena. Suunnitelmaan kuuluu painopistealue, Kolin sydän -akseli, jonka osayleiskaava-alue kattaa, sekä strategisempi tarkastelualue kattaen Juuan kunnan alueella Paalasmaan, kirkonkylän, Nunnanlahden ja Napakallion sekä Lieksan kaupungin puolella Vuonislahden ja keskustaajaman.

2.3 Rakennusjärjestys

Lieksan kaupungissa noudatetaan rakennusjärjestystä, joka on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 28.05.2018 § 42.

Juuan kunnan rakennusjärjestys on hyväksytty kunnanvaltuustossa 28.03.2011.

2.4 Pohjakartta

Osayleiskaavatyön pohjakarttana käytetään Maanmittauslaitoksen (MML) maastotietokantaa mittakaavassa 1:20 000. Ranta-alueiden tarkastelussa käytetään mittakaavaa 1:10 000. Aineistoa täydennetään numeerisella kiinteistörajakartalla, joka sisältää kiinteistörajat ja -tunnukset.

2.5 Maanomistus ja kiinteistöjako

Osayleiskaava-alueen keskeisiä maanomistajia ovat yksityiset maanomistajat, metsäyhtiöt, Lieksan kaupunki, Juuan kunta, seurakunta ja valtio.

2.6 Rakennettu ympäristö

Osayleiskaava-alueella ei ole Museoviraston 2009 määrittelemiä valtakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY 2009). Pohjois-Karjalan vaihemaakuntakaavoissa alueelle on osoitettu maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

Osayleiskaava-alueelle on rakentunut kaksi merkittävää rakennetun ympäristön kyläkeskittymää; Kolin kylä Lieksassa ja Ahmovaaran kylä Juuassa. Myös Loma-Kolin alue kaava-alueen pohjoisosassa muodostaa merkittävän asutus- ja loma-asutuskeskittymän, josta osa on vuoden 2006 loma-asuntomessualuetta.

Kolin kylän ja alueen pysyvän asutuksen juuret ovat 1700-luvun puolivälissä, jolloin alueelle alkoi muuttaa uudisasukkaita. Vanhimmat ahot ja pihapiirit ovat peräisin 1750-luvulta. Kaskeamisen ja laiduntamisen myötä pysyvä asutus on lisääntynyt. Aikaisemmin alueelle on kohdistunut lähinnä metsästysretkiä. Jäänteitä metsästys-keräilykulttuurista on tunnistettu kivikaudelta saakka. Keskeisiä rakennuksia Kolin kylällä ovat seurojentalo, koulu, kirkko, kauppa, Kolin Ryynäsen ravintola, paloasema ja matkailuinfo.

Ahmovaaran kylä on rakentunut pitkälti Ahmovaarantien varrelle. Kylänraitti polveilee maaseutumaisena kuutostien suuntaisesti. Keskeisimmät rakennukset kylällä ovat palvelukeskuksena toimiva Kolin portti, vasta valmistunut urheilu- ja monitoimitalo sekä vanha kyläkoulu.

Osayleiskaava-alueen rakennetun ympäristön ominaispiirteet painottuvat pitkälti alueen elinkeinoihin, pientalovaltaisuuteen, loma-asumiseen ja karjalaisuuteen.

Elinkeinoihin kaava-alueella on kuulunut pitkään maanviljely, metsätalous, matkailu ja palvelut. Loma-asuminen painottuu Pielisen rannoille ja vakituinen asuminen kylien ja elinkeinotoiminnan läheisyyteen.

Alueen rakennukset ovat pääasiassa perinteisiä puutaloja, mutta uudemmat rakennukset materiaaleiltaan ja tyyliltään vaihtelevampia. Rakennettu ympäristö on muotoutunut useiden vuosikymmenien aikana pitkälti tarpeen ja maanomistuksen sanelemana.

Kolintie on valmistunut vuonna 1913, mitä ennen alueelle kuljettiin vesiteitse sataman kautta.

- Osayleiskaavatyön yhteydessä selvitetään rakennetun kulttuuriympäristön arvot

2.7 Luonnonympäristö ja maisema

Osayleiskaava-alue kuuluu olosuhteiltaan pohjoiseen havumetsävyöhykkeeseen ja pohjoiskarjalaiseen vaara-alueeseen, jossa on vanhoja metsiä ja kaskitalouden luomia maisemia. Kaskeaminen on ollut keskeisessä roolissa perinnemaisemien ja luonnon monimuotoisuuden muotoutumisessa. Havumetsävyöhykkeen olosuhteet ovat suotuisat havumetsille ja soille, joita kaava-alueella myös esiintyy.

Lieksan kaupunkiin kuuluva Koli on jäänne muinaisesta Karelidien vuoristosta. Kovana kvartsiittikalliona se on kestänyt jääkausien kulutusta ja rapautumista. Ukko-Koli on Etelä-Suomen korkein huippu, 347 metriä. Kolin kansallispuisto on perustettu vuonna 1991 turvaamaan tärkeitä elinympäristöjä, lajeja ja kansallismaisemaa, kun matkailun pelättiin uhkaavan niiden säilymistä. Kolin kansallispuisto on Natura 2000 -kohde, jossa pinta-alaltaan merkittävimmät Natura-luontotyypit ovat Boreaaliset lehdot ja luonnonmetsät.

Ukko-Kolilta avautuva maisema on puhutellut ja innoittanut teoksissaan lukuisia kansallistaiteilijoitamme kuten Jean Sibeliusta, Juhani Ahoa, Eero Järnefeltiä, Pekka Halosta ja I.K. Inhaa. Matkailun kasvusta huolimatta ei Ukko-Kolilta avautuva maisema ole menettänyt merkittävyyttään ja kauneuttaan.

Osayleiskaava-alueella Kolin kansallispuiston läheisyys asettaa reunaehtoja maankäytön suunnittelulle. Juuan kunnan puolella Ahmovaarassa ei vastaavaa ole. Savijärven eteläpuolella on Natura 2000 -kohde Savijärven suo.

Osayleiskaava-alueeseen kohdistuu Lieksan kaupungin puolella eri hankkeiden yhteydessä tehtyjä selvityksiä.

- Osayleiskaavatyön yhteydessä päivitetään alueelta jo tehdyt luonto- ja maisemaselvitykset.
- Osayleiskaavatyön yhteydessä laaditaan luonto- ja maisemaselvitys kaava-alueen niiltä osin kuin aikaisempia selvitystä ei ole.
- Osayleiskaavatyön yhteydessä tehdään Natura-arvioinnin tarveharkinta.

2.8 Arkeologinen kulttuuriperintö

Pohjois-Karjalan vaihemaakuntakaavoissa osayleiskaava-alueelle on osoitettu kiinteitä muinaisjäännöksiä. Arkeologinen kulttuuriperintö alueella on kerroksellista johtuen ihmisen varhaisesta toiminnasta esihistoriallisella ajalla ja alueen vaiheittaisesta kehittymisestä asutuksi.

- Osayleiskaavatyön yhteydessä inventoidaan kiinteät muinaisjäännökset

2.9 Muut suunnitelmat ja selvitykset

2.9.1 Emätilatarkastelu ja -mitoitus

Juuan kunnan puolella Ahmovaarassa kaava-alue rajautuu vesistöön. Rakennuslupien myöntäminen ranta-alueilla edellyttää emätilatarkastelua ja rantaviivan mitoittamista. Kaavatyön yhteydessä laaditaan rantarakentamisoikeuden mitoitusnormit, kantatilatarkastelu sekä kiinteistökohtainen rakennusoikeuslaskelma. Nämä edellä mainitut toimenpiteet auttavat ja helpottavat rakennuslupaviranomaista poikkeamislupien käsittelyssä.

- Osayleiskaavatyön yhteydessä tehdään emätilatarkastelu vuoteen 1959 ja määritellään mitoitusluku muunnettua rantakilometriä kohden.

2.9.2 Liikenneselvitys

Pääasiallinen liikenneyhteys osayleiskaava-alueelle on kuutostein kautta Kolintien liittymästä. Talviaikaan Lieksan keskustaajamasta on kesäaikaan yhteys alueelle Pielisen kautta vesiteitse sekä talviaikaan Vuonislahden kautta jääteitse.

- Osayleiskaavatyön yhteydessä laaditaan liikenneselvitys ja keskeisten risteysalueiden simulointi.

2.9.3 Aikaisemmin laaditut selvitykset

Juuan kunnan puolella Ahmovaaran alueelta ei ole aiempaa selvitysaineistoa. Osayleiskaavatyön lähtötietoina käytetään seuraavia aiemmin laadittuja selvityksiä:

- Kolin maisemaselvitys – maiseman arvot ja ominaispiirteet alueen kehittämisen perustana
- (LOCI maisema-arkkitehdit Oy, 27.2.2012):
  - Kolin kylän näkyvyystarkastelu Akka Kolilta
  - Kolin kylän näkyvyystarkastelu Ukko-Kolilta
- Selvitys Purnulahden ranta-asemakaavan vaikutuksista Kolin maisemaan (FCG, 8.10.2013)
- Kolin luonto- ja maisemaselvitys (FCG, 4.10.2010)
- Kolin rantaosayleiskaavan linnustoselvitys (Harri Kontkanen, 2.7.2015)
- Lieksan Hattusaaren alueen rantaosayleiskaavan linnustoselvitys (Harri Kontkanen, 19.7.2016)
- Hilkka Heinosen luontoselvitykset (2013)
- Vaarinkallion rantaosayleiskaavan luontoselvitys (Aki Kinnunen, 8.6.2004)

- Selvitys Pohjois-Karjalan alueen geologisista perusteista Geopark-alueeksi (GTK, 19.12.2012)
- Kolin ympäristössä tehtävä maa-aineisinventointi käyttökelpoisten hiekka- ja soraesiintymien sekä kalliokiviaineisten löytämiseksi (GTK, 8.12.2009)
- Loma-kolin osayleiskaava, selostuksen selvitykset -osio (FCG, 24.10.2011)
- Kolin ulkoilureittisuunnitelma ja kustannusarvio (Esa Vilkki, Sito Oy, 6.11.2015)
- Merilänrannan pohjavesialueen ympäristöselvitys osalla Rantala-tilaa (Hilkka Heinonen, 2008)
- Perinnemaisemien hoito Kolin kansallispuistossa – Hoitosuunnitelman väliarviointi ja päivittäminen (Metsäntutkimuslaitos, 2007)
- Lieksan pienvesistöselvitys

Osayleiskaavatyön lähtötietoina käytetään seuraavia strategisia linjauksia:

- Kolin kehittämisen iso kuva 2050 (Sweco Ympäristö Oy, 2018)
- Kolin kylän kyläsuunnitelma 2012–2014 (Maaseudun sivistysliitto, 2012)
- Kolin arvo-ohjeet 2014 (PIKES, Lieksan kaupunki, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Vipuvoimaa EU:lta, Euroopan aluekehitysrahasto)
- Koli Masterplan – lähtökohdat Kolin kehittämiselle (Suunnittelukeskus Oy, 2007)

Osayleiskaavatyössä hyödynnetään seuraavia julkaisuja:

- Kestävän matkailun periaatteet - Kansallispuistot, luonto- ja historiakohteet sekä maailmanperintökohteet (Metsähallitus 2016)

Lisäksi lähtötietoina hyödynnetään väestökehitystietoja, palveluverkkotietoja, kunnallisteknistä verkostoa ja johtotietoja, tulva-aluetietoja, melualuetietoja sekä tietoja pilaantuneista maa-aineksista ja ympäristön häiriötekijöistä.

3 ALUSTAVAT TAVOITTEET

Koli–Ahmovaaran osayleiskaavan on tavoitteena olla tulevaisuuteen tähtäävä, tavoitteellinen ja innovatiivinen alueiden käytön suunnitelma. Osayleiskaavaa ei siten ole tavoitteena laatia vain olemassa olevaa tilannetta toteavana vaan aidosti alueen kehittämisen kannalta tarkoituksenmukaisena tähdäten vuoteen 2040+. Uuden pysyvän asutuksen mahdollistaminen on yksi keskeisitä tavoitteista.

Osayleiskaavalla vastataan matkailun kasvaviin tarpeisiin ja yleisiin trendeihin sekä huomioidaan matkailutoiminnan kansainvälistyminen ja ympärivuotisuus. Tavoitteena on luoda alueelle uusia vetovoimatekijöitä yleispiirteisen kaavan tasolla. Kolin matkailun kehittämissuunta aikuisista omatoimimatkailijoista on tavoitteena kohdentaa luontoliikuntaa laajemmin huomioivaksi. Myös saavutettavuuden parantaminen on kaavatyön keskeinen tavoite.

Innovatiivisuutta tavoitellaan vastuullisuudessa ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisessa suunnittelussa sekä oppimis- ja testausympäristöissä.

Osayleiskaavalla luodaan edellytykset alueen matkailun merkittävälle kasvulle herkässä luonnonympäristössä ja arvokkaassa kansallismaisemassa – kehittämiselle Kolin hengessä.

Keskeiset tavoitteet aihealueittain ovat:

- nykyistä paremman saavutettavuuden mahdollistaminen
- uuden pysyvän asutuksen mahdollistaminen
- työpaikkaomavaraisuuden kasvattaminen; uudet työympäristöt
- instituutin tapaisen oppimisympäristön mahdollistaminen; matkailualueen kehittäminen oppimis- ja testausympäristönä
- vastuullinen ja kestävän kehityksen periaatteiden mukainen kehittäminen
- Kolin iso kuva 2050 -vision noudattaminen
- matkailun merkittävä kasvu herkässä luonnonympäristössä; uuden, monipuolisen ja ympärivuotisen matkailun mahdollistaminen sekä matkailun kansainvälisiin trendeihin vastaaminen
- rantarakentamisen mahdollistaminen Ahmovaaraan (rakennusoikeuslaskenta osayleiskaavan ranta-alueille)

Tavoitteita saavutettaessa huomioidaan maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteet alueiden käytön suunnittelulle (MRL 5 §). Osayleiskaavaprosessin aikana esille tulevat tavoitteet pyritään huomioimaan kaavaa laadittaessa.

3.1 Osayleiskaavan sisältö- ja oikeusvaikutukset

Osayleiskaavatyössä huomioidaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset yleiskaavan sisältövaatimukset 39 §:n mukaisesti:

1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla;
5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena.

Osayleiskaavan oikeusvaikutukset

Oikeusvaikutteinen osayleiskaava ohjaa yleispiirteisesti yksityiskohtaista kaavoitusta ja muuta maankäyttöä MRL 42 §:n mukaisesti.

"Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista.

Yleiskaava korvaa samaa aluetta koskevan aikaisemmin hyväksytyn yleiskaavan, jollei kaavassa toisin määrätä. Yleiskaava ei ole asemakaava-alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitetun asemakaavan muuttamista koskevan vaikutuksen osalta."

Oikeusvaikutteiseen osayleiskaavaan sisältyy tarpeen mukaan myös rakentamis- ja toimenpiderajoituksia sekä suojelumääräyksiä.

Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet

Valtioneuvosto on päättänyt hyväksyä valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet 14.12.2017 ja ne ovat astuneet voimaan 1.4.2018.

Valtioneuvoston alueiden käyttötavoitteiden mukaisesti kaavoituksen tarkoituksena on vaalia elinvoimaista luonto- ja kulttuuriympäristöä sekä luonnonvaroja. Tämän lisäksi tavoitteena on edesauttaa toimivia yhdyskuntia ja kestävää liikkumista sekä taata tehokas liikennejärjestelmä.

Toimivien liikenneyhteyksien esittäminen ja niihin liittyvien hankkeiden osoittaminen yleiskaavallisesti ovat edelleen kuntakaavoituksen keinoja toteuttaa osaltaan tätä valtioneuvoston päätöstä.

3.2 Asuminen ja elinkeinot

Osayleiskaavan tavoitteena on tarjota monipuolisia ja houkuttelevia alueita vakituiseen asumiseen ja loma-asumiseen. Voimassa olevien osayleiskaavojen mukaiset rakennuspaikat huomioidaan kaavatyössä osana kylätaajamien kehittämistä ja uusia rakennuspaikkoja osoitettaessa.

Osayleiskaavan tavoitteena on luoda perusta monipuolisen elinkeinoelämän kehittämiselle ja matkailuvolyymin kasvattamiselle perustuen Kolin iso kuva 2050 -suunnitelmaan.

3.3 Virkistys ja matkailu

Maankäytön suunnittelulla on tavoitteena vahvistaa suunnittelualueen monimuotoisen luonnon virkistyskäyttöä ja matkailua. Suunnittelussa huomioidaan olemassa olevat suunnitelmat ja linjaukset matkailun kehittämisessä niin paikallisella kuin maakunnallisellakin tasolla.

Tavoitteena on matkailijavolyymin moninkertaistaminen tavoitevuoteen 2040+ Kolin iso kuva -kehittämissuunnitelmaan perustuen.

3.4 Liikennejärjestelyt

Osayleiskaavatyön yhtenä keskeisimpänä tavoitteena on suunnittelualueen saavutettavuuden kehittäminen ja edistäminen eri kulkumuodoilla.

Osayleiskaavoituksessa huomioidaan olemassa olevat suunnitelmat sekä eri kulkumuotojen sujuva yhteensovittaminen. Kaavassa huomioidaan jalankulun ja pyöräliikenteen yhteydet sekä myös niiden kehittäminen.

3.5 Suojelu

Kaavatyössä huomioidaan suunnittelualueen luonnon-, maisema-, arkeologisen kulttuuriperinnön ja rakennetun kulttuuriympäristön arvot ja annetaan tarpeen mukaan niitä koskevia suojelumääräyksiä.

Tavoitteena on yhteensovittaa kaavatyölle asetetut tavoitteet luontoon, maisemaan ja arkeologiseen kulttuuriperintöön. Kolin kansallismaiseman merkittävyys tunnistetaan monesta eri perspektiivistä.

4 LAADITTAVAT VAIHTOEHDOT

Kaavatyön valmisteluvaiheessa tutkitaan erilaisia vaihtoehtoja, joiden pohjalta laaditaan osayleiskaavaluonnos. Varsinaisia vaihtoehtoisia luonnoksia ei ole tavoitteena tehdä.

Kaava-alueen maankäyttöratkaisuja analysoidaan tarvittavassa laajuudessa suhteessa voimassa oleviin kaavoihin ja alueen nykytilaan.

5 ARVIOITAVAT VAIKUTUKSET

Osayleiskaavan vaikutusten arvioinnin lähtökohtana ovat maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n velvoite kaavan vaikutusten selvittämiseen sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n mukainen vaikutusten jäsentely. Arvioinnissa tarkastellaan yleiskaavan toteuttamisen vaikutuksia:

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- luonnonympäristöön; kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin, maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen
- yhdyskunta- ja energiatalouteen
- liikenteeseen
- rakennettuun ympäristöön ja taajamakuvaan
- maisemaan
- kulttuuriperintöön
- elinkeinoelämään ja sen toimivan kilpailun kehittymiseen

Osayleiskaavaratkaisun vaikutuksia arvioidaan vertaamalla nykyistä alueiden käyttöä ja kaavallista valmiutta suunnitelman mukaiseen alueiden käyttöön.

6 OSALLISET

Osallisia voivat olla alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Alustavan tarkastelun perusteella osallisia ovat:

Maanomistajat, asukkaat, yhdistykset ja yritykset:

- suunnittelualueen asukkaat ja maanomistajat
- suunnittelualueeseen rajautuvan alueen asukkaat ja maanomistajat
- alueella toimivat seurat, yhdistykset ja toimikunnat
- alueella toimivat yritykset

Viranomaiset:

- Lieksan kaupungin asianomaiset hallintokunnat
- Juuan kunnan asianomaiset hallintokunnat
- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
- Pohjois-Karjalan ELY-keskus
- Pohjois-Savon ELY-keskus
- Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo
- Siun sote (pelastuslaitos)
- Poliisi [päivystystarpeen ja tehtävien lisääntyminen]
- Puolustusvoimat [kaavasijainti]
- Ympäristöministeriö

Kaava-alueeseen rajautuvat naapurikunnat:

- Kontiolahti

Muut tahot:

- Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry
- Lieksan Luonnonystävät ry
- Koli Kotiseutuyhdistys ry
- Metsähallitus
- PKS Sähkönsiirto Oy
- Jätekukko Oy
- Digita Oy
- mobiili- ja laajakaistaoperaattorit
- energiayhtiöt
- vesiosuuskunnat
- Pielisen tietoverkko-osuuskunta

Osallisten luetteloa täydennetään tarvittaessa, kun osayleiskaavaprosessi etenee.

7 TIEDOTTAMINEN

Kaavaprosessin vaiheittaisesta etenemisestä tiedotetaan kuuluttamalla. Kuulutukset julkaistaan vaiheissa, jotka ovat:

- vireille tulo ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) asettaminen nähtäville
- kaavaluonnoksen (valmisteluaineisto) asettaminen nähtäville
- kaavaehdotuksen asettaminen julkisesti nähtäville

- kaavaratkaisun hyväksyminen
- osayleiskaavan voimaantulo

Kuulutukset julkaistaan Lieksan kaupungin ja Juuan kunnan virallisella ilmoitustaululla, Lieksan kaupungin ja Juuan kunnan internetsivuilla, Lieksan Lehdessä ja Vaarojen Sanomissa.

Kaava-aineistot ovat vaiheittain nähtävillä Lieksan kaupungin ja Juuan kunnan internetsivuilla sekä osoitteissa:

- Pielisentie 3, 81700 Lieksa (1.krs) / Lieksan kaupungintalo
- Poikolantie 1, 83900 Juuka (2. krs) / Juuan kunnantalo
- Merilänrannantie 4c, 83960 Koli / Kolin seurojentalo
- Kolintie 29, Ahmovaara / Ahmovaaran monikäyttötalo

Ehdotusvaiheen julkisesta nähtävilläolosta tiedotetaan lisäksi kirjeitse niille ulkopaikkakuntalaisille maanomistajille, joiden ajantasaiset osoitetiedot ovat saatavissa julkisesta rekisteristä.

8 OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Tavoitteena on vuorovaikutteinen osayleiskaavaprosessi, johon osallistuvat päätöksentekijät, elinkeinoelämän edustajat, järjestöjen ja muiden sidosryhmien edustajat, viranomaistahot ja kuntalaiset. Prosessissa synnytetään positiivista keskustelua maankäytöstä ja sen vaikutuksesta alueen kehittymiseen.

8.1 Aloitus

Kaavoitusprosessin aloitusvaiheen (vaihe 1) on tavoitteena valmistua **huhtikuussa 2020**. Yleiskaavatyön ohjelmointi maaliskuu–huhtikuu 2020.

- Järjestetään aloituskokous, joka on toteutunut 25.3.2020
- Kootaan ja analysoidaan lähtötiedot
- Laaditaan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (alustava 3.4.2020)
- Järjestetään mm. selvitystarpeiden määrittämiseksi aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu 15.4.2020
- Arvioidaan alueella voimassa olevien osayleiskaavojen ja asemakaavojen ajanmukaisuus
- Kerätään tietoa interaktiivisen osallistamisen kautta

Lieksan kaupunginhallitus ja Juuan kunnanhallitus päättävät Koli–Ahmovaaran osayleiskaavan vireille tulosta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman asettamisesta nähtäville.

Koli–Ahmovaaran osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma pidetään **nähtävillä 4.6.–31.7.2020** välisenä aikana mahdollisten mielipiteiden jättämistä varten:

- Lieksan alueella Lieksan kaupungintalon ilmoitustaululla ja asiakaspalvelupisteessä (Pielisentie 3, Lieksa) sekä Kolin seurojentalo (Merilänrannantie 4c, Koli).

- Juuan alueella edellä mainittujen molempien kaavojen osallistumis- ja arviointisuunnitelmat ovat esillä Juuan kunnantalolla (Poikolantie 1, Juuka (2. krs)) ja Ahmovaaran monikäyttötalolla (Kolintie 29, Ahmovaara).

Aloitusvaiheen Juuan ja Lieksan yhteiset **yleisötilaisuudet** pidetään **tiistaina 16.6.2020 klo 13.30, klo 15.30 ja klo 17.30 Ahmovaaran monikäyttötalolla** (Kolintie 29, 83950 Ahmovaara). Kuhunkin tilaisuuteen tulee ilmoittautua erikseen ilmoitettavalla tavalla osallistujamäärän hallitsemiseksi.

Juuan osayleiskaavan aluerajausta tarkennettiin ja määriteltiin emätilalaskennan alue. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitettiin (16.12.2020) ja se kuulutetaan uudelleen nähtäville mielipiteiden jättämistä varten.

8.2 Valmisteluvaihe

Kaavoitusprosessin valmisteluvaihe (vaiheet 2–3) valmistui **helmikuussa 2021**. Selvitysvaihe toukokuu–syyskuukuu 2020, kaavaluonnos lokakuu 2020–helmikuu 2021.

- Laadittiin sovitut selvitykset
- Laadittiin osayleiskaavaluonnos; kaavaluonnoskartta, merkinnät ja määräykset sekä luonnosvaiheen selostus liitteineen
- Järjestetään yleisötilaisuus Kolilla

Lieksan kaupunginhallitus ja Juuan kunnanhallitus päättävät kaavaluonnoksen asettamisesta nähtäville.

Osayleiskaavaluonnos asetetaan nähtäville ja siitä pyydetään lausunnot asianomaisilta viranomaisilta. Kaavaluonnoksesta on mahdollista jättää mielipiteensä (MRL 62 §; MRA 30 §).

8.3 Ehdotusvaihe

Kaavoitusprosessin ehdotusvaiheen (vaihe 4) on tavoitteena valmistua **elokuussa 2021**. Kaavaehdotuksen laadinta maaliskuu–elokuu 2021.

- Laaditaan vastineet kaavaluonnoksesta saatuun palautteeseen
- Laaditaan osayleiskaavaehdotus; kaavaehdotuskartta, merkinnät ja määräykset sekä ehdotusvaiheen kaavaselostus liitteineen
- Järjestetään ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu

Lieksan kaupunginhallitus ja Juuan kunnanhallitus päättävät kaavaehdotuksen asettamisesta nähtäville.

Osayleiskaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville 30 päivän ajaksi ja siitä pyydetään lausunnot asianomaisilta viranomaisilta. Kaavaehdotuksesta on mahdollista jättää kirjallinen muistutus (MRL 65 §, MRA 19 §).

8.4 Hyväksyminen

Kaavoitusprosessin hyväksymisvaiheen (vaihe 5) on tavoitteena valmistua **joulukuussa 2021**. Hyväksymisaineiston laadinta syyskuu–joulukuu 2021.

- Laaditaan vastineet kaavaehdotuksesta saatuun palautteeseen
- Viimeistellään osayleiskaavaratkaisu; kaavakartta, kaavamerkinnät ja kaavamääräykset sekä kaavaselostus litteineen

Lieksan kaupunginhallitus esittää Lieksan kaupunginvaltuustolle ja Juuan kunnanhallitus Juuan kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi Koli–Ahmovaara osayleiskaavan 2040+. Hyväksymispäätöksestä on mahdollista valittaa hallinto-oikeuteen.

Hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin kuntalaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

9 LISÄTIEDOT

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täsmennetään ja täydennetään suunnittelun kuluessa tarpeen mukaan. Palautetta suunnitelmasta voi antaa Lieksan kaupungin osalta **kirjaamo[at]lieksa.fi** tai maankäyttöyksikölle ja Juuan kunnan osalta **kirjaamo[at]juuka.fi** tai tekniselle virastolle tai kaava-asiakirjoja laativalle konsultille joko suullisesti tai kirjallisesti.

Lieksan kaupunki

Maankäyttöpäällikkö Jukka Haltilahti

osoite: Pielisentie 3, 81700 Lieksa

puhelin: 040 1044 840, sähköposti: etunimi.sukunimi@lieksa.fi

Juuan kunta

Tekninen johtaja Timo Möttönen

osoite: Poikolantie 1, 83900 Juuka

puhelin: 040 1042 601, sähköposti: etunimi.sukunimi@juuka.fi

Kaavaa laativa konsultti

SWECO - maankäyttö

Kaavoitusarkkitehti Sanukka Lehtiö

osoite: Uudenmaankatu 19 A, 20700 Turku

sähköposti: etunimi.sukunimi[at]sweco.fi